

Ny folkbokföringsförordning m. m.

Av länsassessorn Gustaf Roos

När centrala folkbokförings- och upp-
bördsnämnden (CFU) den 1 juli 1964
trädde i verksamhet och upp-
bördsorganisationskommittén samtidigt upphörde,
övertog nämnden bl a återstående utred-
nings- och författningsarbete. Som ett led
här i föreligger nu i tryck nämndens
betänkande med förslag till folkbokfö-
ringsförordning samt förslag till änd-
ringar i taxerings- och upp-
bördsförordningen m fl författningar (SOU 1966:
16).

Folkbokföringsförordningen

Enligt av statsmakterna redan fattade
beslut skall övergången till datamaskinsys-
tem för registrerings-, beräknings- och
redovisningsarbeten inom folkbokföring,
taxering och upp-
börd ske senast per års-
skiftet 1967/68, då även den föreslagna
folkbokföringsförordningen avses skola
träda i kraft. Den organisatoriska och
tekniska omgestaltningen är en av anled-
ningarna till att den nuvarande folkbok-
föringsförordningen (SFS 1946:469) an-
setts böra omarbetas. I den föreslagna
förordningen har medtagits endast så-
dana grundläggande bestämmelser av
huvudsakligen materiell art, som kräver
ställningstagande från riksdagens sida.
Paragrafantalet har minskats från 75 till
44. Ett flertal av de utmönstrade bestäm-
melserna kommer att få motsvarigheter
som utfärdas i annan ordning.

Den centrala punkten i förslaget till
ny folkbokföringsförordning innebär att

det nuvarande mantalsskrivningsförfar-
andet ersätts med en avsevärt förenklad
form bedriven mantalsskrivning utan
mantalsuppgifter. Grundprincipen att
man skall mantalsskrivas där man rätte-
ligen skall vara kyrkobokförd den 1 no-
vember har ansetts böra bibehållas,
främst med hänsyn till de rättsverkningar
som i vårt land är förknippade med
mantalsskrivningen. I första hand skall
dock mantalsskrivningen bygga på den
faktiska kyrkobokföringen den dagen
(mantalsdagen), såvida omprövning ej
påyrkas. Ingen rätt anses kunna trädas
för när, om kyrkobokföringen presume-
ras vara riktig, där varken den kyrkobok-
förde eller vederbörande kommun fram-
ställt någon invändning. De flyttande,
för vilka stadgad anmälningstid om 14
dagar utlöper först den 15 november,
garderas genom en särskild bestämmelse.
I övrigt skall den lokala skattemyndig-
heten vara skyldig att ompröva mantals-
dagens kyrkobokföring endast om sär-
skild anledning därtill föreligger. Kom-
muner och enskilda, vilkas rätt berörs av
att den enskilde blir rätt mantalsskriven,
skall hos lokal skattemyndighet framställa
yrkande rörande mantalsskrivningen se-
nast den 5 februari mantalsåret. Under
februari månad skall myndigheten pröva
framställda yrkanden. Mantalslängden
föreslås skola justeras på en för hela
riket gemensam dag, den 1 mars mantals-
året.

Den nya förordningen, som omfattar

även Stockholm och Göteborg, föreslås skola träda i kraft den 1 januari 1968, men mantalsskrivningen på hösten 1967 skall ske enligt de nya bestämmelserna.

Ändringar i taxeringsförordningen m fl författningar

Den beslutade övergången till ADB-systemet är huvudsakligen av teknisk och organisatorisk natur. Lokal skattemyndighet avlastas vissa kvantitativt mycket betydande arbetsuppgifter såsom utskrift och expediering av debetsedlar avseende preliminär och slutlig skatt samt förändring av taxeringslängd och debiteringslängd. Dessa arbetsuppgifter skall utföras av datakontoret såsom serviceorgan åt lokal skattemyndighet. Postens skatteavdelningar skall upphöra med sin verksamhet och deras arbetsuppgifter övertas av länsstyrelserna. De bestämmelser inom taxerings- och uppbördsområdet som kan behöva ändras i anledning av denna omläggning berör endast i begränsad omfattning sådana författningar som tagits med riksdagen. Däremot medför ADB-systemet att tillämpningsföreskrifterna till bl a uppbördsförordningen och taxeringsförordningen måste underkastas omfattande ändringar, vilket sammanhänger med att i dessa föreskrifter meddelas bestämmelser, som reglerar frågor av mera teknisk natur.

Taxeringsförordningen

Enligt gällande bestämmelser skall indelning i taxeringsdistrikt beslutas senast den 30 november året näst före taxeringsåret. Enligt förslaget skall länsstyrelsens beslut om indelning i lokala taxeringsdistrikt meddelas senast den 30 november året näst före det år som föregår taxeringsåret. Tillbakaflyttningen av

tidpunkten för meddelande av sådant beslut är betingad av principerna för den registerföring m m som skall tillämpas i det maskinella systemet.

Längdföring skall även i fortsättningen ankomma på lokal skattemyndighet i den mån detta inte ankommer på tjänsteman vid länsstyrelsen. Huvuddelen av längdföringsarbetet skall dock utföras på datakontorets maskinella anläggning. Nämnden tar mot bakgrund av de ändrade förhållandena under vilket längdföringsarbetet skall utföras upp frågan angående underskrivandet av längderna. Efter referat av tidigare uttalanden i denna fråga konstaterar nämnden att underskriftsförfarandet i nuvarande system framstår nära nog som en ren formalitet. Nämnden anför att i ADB-systemet ett underskriftsförfarande enligt nu gällande bestämmelser skulle i ännu högre grad bli en formalitet. Med hänsyn härtill synes det motiverat dels att befria taxeringsnämnds ordförande jämte justeringsmän från åliggandet att underskriva taxeringslängd och dels att överflytta ansvaret för längdens innehåll till vederbörande längdförare. Datakontoret skall ansvara för att längdmaterialet är i fullgott skick och att den maskinella bearbetningen blivit riktigt utförd i enlighet med därför gällande föreskrifter. Det skall åvila vederbörande längdförare att i erforderlig utsträckning kontrollera riktigheten av de i den maskinframställda längden införda uppgifterna samt efter eventuell rättelse underskriva densamma. Genom underskriften avses skola bestyrkas att innehållet i längden står i överensstämmelse med de av taxeringsnämnden beslutade taxeringarna. Om det sedermera skulle uppdragas att i taxeringslängden förekommande uppgift om viss per-

sons taxering inte står i överensstämmelse med taxeringsnämndens beslut, sådant detta framgår av anteckningar på deklARATIONEN, skall ändock den längdförda uppgiften gälla intill dess att längdföringen i vederbörlig ordning rättats. I enlighet härmed föreslås att taxeringsnämnds ansvar för att innehållet i taxeringslängd står i överensstämmelse med nämndens beslut skall upphöra, att på den längdförande myndigheten skall överflyttas ansvaret för att av taxeringsnämnd beslutade taxeringar blir rätt återgivna i taxeringslängd samt att taxeringslängd skall underskrivas av den myndighet som ombesörjt längdföringen. Nämndens förslag i nu berörda hänseenden avses också skola gälla varuskattelängden. Däremot har nämnden inte funnit det påkallat att för närvarande upptaga frågan om underskrift av fastighetslängd, som upprättas vid allmän fastighetstaxering.

Uppbördsförordningen m m

För att åstadkomma rationella arbetsrutiner inom ADB-systemet har den för debitering av slutlig skatt avgörande tidpunkten flyttats tillbaka från den 20 november till den 1 oktober taxeringsåret. I enlighet därmed har definitionerna av slutlig och tillkommande skatt i 2 § 2 mom uppbördsförordningen omarbetats. Tillbakaflyttningen av den avgörande

tidpunkten för debitering av slutlig skatt har medfört följdändringar i förordningen angående beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring, förordningen angående uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring m m och förordningen om särskild skatteberäkning i vissa fall för makar.

I de författningsrum som reglerar uppbörden av skatt föreslås vissa ändringar, som väsentligen är föranledda av att de funktioner, som nu utövas av postens skatteavdelningar, flyttas över till länsstyrelserna. Vidare föreslås att den krets av arbetsgivare som äger tillämpa summarisk skatteredovisning utökas. Kommunala myndigheter jämställs med statliga och för övriga arbetsgivare sänks minimiantalet arbetstagare från nuvarande etthundra till femtio.

I 70 § 2 mom uppbördsförordningen föreslås en ändring, som visserligen inte kan sägas ha något direkt samband med ADB-reformen, men som syftar till en förenkling av förfarandet. Nuvarande befogenheter att under i paragrafen angivna förutsättningar fastställda belopp, som skattskyldig har att gälda, överflyttas i allt väsentligt från länsstyrelsen till lokal skattemyndighet. I samband därmed föreslås en viss inskränkning i skyldigheten att höra skattskyldig innan belopp fastställs till betalning.